

Kmet, delavec  
in obrtnik  
maj bodo naro-  
du vodnik!

Izhaja vsake srede.  
Narednina:  
za celo leto Din 30—  
za pol leta " 15—  
za inozemstvo  
za celo leto Din 50—  
Iskoristi po tarifu. — Pla-  
ščinam vprašanjem naj  
na priloži znamko za od-  
govor. — Neizskirana  
pisma se ne sprejemajo.

# Kmetijski list

Vsakdo vživa,  
vse sadove  
svojega dela in  
marljivosti!

Rokopis se ne vra-  
ča. — Plača in teži-  
se v Ljubljani. — Ured-  
ništvo in uprava je v  
Ljubljani v Kolodvorski  
ulici št. 7. — Telefon  
nove št. 1508. — Račun  
na poštni hranilnici  
št. 14.194. ©

## Kmet je temelj gospodarstva.

Nedavno je izdala Narodna banka kraljevine Jugoslavije svoje letno poročilo o gospodarskem stanju v naši državi. Narodna banka je naš največji in najpomembnejši denarni zavod, ki ima svoje podružnice po celi državi in zato tudi najlažje nadzoruje dviganje oziroma padanje gospodarskih sil po vseh banovinah. Zato imajo poročila Narodne banke o gospodarskem položaju v državi svojo posebno vrednost.

V svojem poročilu pravi Narodna banka med drugim, da je naš gospodarski položaj splošno zadovoljiv zlasti z ozirom na dobro letino, toda cene kmečkih pridelkov so tako nizke, da trgovina, obrt in industrija ne bodo prišle tako na svoj račun, kakor bi prišle, če bi bile cene kmečkih pridelkov nekaj boljše.

Tu imamo z najbolj merodajnega mesta potrjeno to, kar mi in z nami vred vsi pametni in uvidevni ljudje že od nekdaj naglašamo, da je kmečko gospodarstvo temelj vsega ostalega gospodarstva. Če nima kmet, nima nobeden.

Vse bogastvo prihaja iz zemlje. Zemlja rodi rastline, z rastlinami se hrani žival, od rastlin in od živali pa živi človek. Hrana je prva in glavna stvar, ker brez hrane ni življenja. Rastline in živali pa goji in redi kmet s posebnim obdelovanjem zemlje. Za obdelovanje zemlje potrebuje kmet posebne priprave od najbolj preprostega pluga, pa do najbolj umetnega stroja. Svoje orodje si je nekdanj izdeloval sam — v mnogih krajih se dogaja to še dandanes — danes pa izdelujejo vse, kar potrebuje kmet, obrtniki, ki so se razvili iz kmečkega stanu, ker so obrtniki spočetka izdelovali le stvari, ki so jih potrebovali kmetje. Iz kmetijstva in obrti pa se je tekom dolgih let razvila z opazovanjem in s primerjanjem vsa znanost, zlasti naravoslovne vede, ki zaslužijo edine častni naslov znanosti. — Iz mesarske obrti se je razvilo zdravništvo, iz stavbne obrti tehnika in vsa tehnična industrija itd. Vsega ne bi bilo, če bi ne bilo kmetijstva in kmetov, tudi danda-

nes ne, ker vsa znanost ne spravi skupaj niti enega pšeničnega zrna, če ga ne da sonce in skrbno obdelana zemlja.

Te važne resnice se pa kmetje še dandanes mnogo premalo zavedajo. Večina naših kmetov živi iz nam neznanega vzroka še dandanes v trdni veri, da je gospoda, (t. j. ljudje, ki ne delajo z rokami) nekaj »boljšega«, kot so oni, in nekaj »višjega«. Kako napačna je ta misel! Če bi se kmetje svoje velikanske vrednosti in svojega silnega pomena za človeško družbo v polni meri zavedali, kakor bi se tega lahko in po vsej pravici zavedali, bi bilo tiste pretirane kmečke ponižnosti že zdavnaj konec. Ne rečemo pa, da ne sme biti kmet uljuden. Ravno nasprotno. Uljudnost je znak kulture, dočim je pretirana ponižnost znak suženjstva. Kmetje se morajo začeti zavedati, da so oni stvaritelji in začetniki vse kulture in vsega bogastva, čeprav ga oni ne vživajo toliko kakor drugi. Če pa oni ne vživajo vsega toliko, kolikor jim gre, so si sami krivi, ker sami ne cenijo svojega dela tako visoko, kakor bi ga lahko.

Ne cenijo pa kmetje svojega dela tako visoko, kakor je vredno, zato, ker so nevedni. V teku časa so drugi stanovi kmeta znatno prehiteli in kmečki stan je začel izgubljati na svoji vrednosti. To pa se mora izpremeniti. Kmetje si morajo zapomniti in se tega zavedati, da se je iz kmečkega dela rodilo in razvilo vse, kar se dandanes imenuje »gospoško« — vse, od najbolj priproste obrti do najvišje znanosti in umetnosti. Če se bodo tega zavedali, jih bo že polagoma minila tista silna nevednost in se umaknila zavednosti in ponosu in pravilni cenitvi kmečkega stanu.

Če kmet nima, tudi trgovec nima kaj prodajati in fabrikant nima kaj izdelovati. — Slaba letina zapre vsem skupaj vse sile dohodkov. To je rečeno v poročilu našega največjega denarnega zavoda, Narodne banke. Te besede naj si kmetje zapomnijo in naj o njih premišljujejo, pa bodo razmere kmašu boljše tudi za kmete.

## Glavna stvar.

Za napredek kmetijstva in za dobrobit kmetov so se zavzemale vse evropske države že zdavnaj pred vojno in če ima kdo priložnost brskati v starih časopisih, najde tam vse polno nasvetov in predlogov merodajnih oseb, kako bi se dalo kmetom pomagati in njihovo blagostanje dvigniti. Po vojni se je ta skrb še znatno povečala, kajti ravno v vojni se je najbolj očitno pokazalo, da je prehrana prebivalstva najvažnejša in najpotrebnejša obramba in da je prvi stan tisti, ki skrbi za prehrano in to je kmet.

Doslej pa so posvečali številni prijatelji kmečkega stanu svojo glavno skrb večinoma le pomnožitvi kmečke produkcije. Vsa poljedelska znanost, kakor so jo gojili na visokih šolah, se je pečala v prvi vrsti s plemenit-

vijo semen, vzgojo plemenske živine, z umetnimi gnojili itd. Zasluge znanosti za razvoj kmetijstva so v resnici velike in če bi se vse to znanje že danes povsod v dovoljni meri izkoriščalo, svet ne bi vedel kam z živežem.

V zvezi s pomnožitvijo poljskih pridelkov se je mnogo storilo tudi za izboljšanje kakovosti. Mi imamo danes odlična semena za žito in travo, imamo lepo plemensko živino in izbrano sadje. Žalibog smo glede kakovosti pridelkov mi še precej na slabem, čeprav je napredek tudi že pri nas viden. Vidimo pa tudi tam, kjer goje le prvovrstno blago odlične kakovosti, da kmetje še vedno ne dobivajo za svoje pridelke primernih cen, ki bi jim njihov trud poplačale, čeprav so znatno višje, kakor cene za navadno blago.

Ne gre torej samo za dvig produkcije, če hoče kmečki stan obstati v življenjskem boju, in tudi ne zgolj za izboljšanje kakovosti. Množina pridelka in kakovost pridelka na cene sicer zelo vplivajo, niso pa to edini činitelji, ki vplivajo na cene, kajti poleg teh činiteljev imamo še tretjega in to je organizacija prodaje.

Poglejmo v našo vas. Ko se pojavijo prvi pridelki, še pojavijo na vasi tudi že ljudje, ki hodijo od hiše do hiše in skupljajo vse, kar ima kdo naprodaj: žito, fižol, krompir, zelje, vino itd. Ti ljudje deloma plačajo vso ceno naenkrat, deloma pa dajejo samo »aro«. To so prvi ali »mali« prekupeci. Ko ima »mali« prekupec blaga približno en vagon skupaj, ga proda drugemu prekupcu, ki je navadno trgovec z deželnimi pridelki v kakem malem mestu. Ta oddaja blago naprej na »velikega« trgovca, ki kupuje blago le na vagonne. Veletrgovec razpošilja zopet blago svojim večjim mestnim odjemalcem, ti pa oddajajo blago malim »branjevcom«. Od teh ga kupi šele mestni obrtnik, delavec ali uradnik.

Imamo torej »malega« prekupca, malega trgovca in veletrgovca, ki kmečki pridelek kupujejo, potem pa zopet srednjega mestnega trgovca in »branjevca«, ki kmečki pridelek prodajata. Blago gre torej od kmeta dalje skozi pet rok, predno pridé do onega, ki blago kupi za svojo prehrano.

Vsi ti prekupeci pa hočejo živeti in sicer dobro živeti. Dobro življenje pa stane denar in zato si vsak lahko sam izračuna, koliko morata popustiti producent-kmet in konzument-meščan (delavec) prekupcu! Zato ni čudno, če na eni strani stoka kmet, da »blago nima nobene cene«, ker je res nima, in tudi ni čudno, če zabavlja meščan na »kmečke oderuhe« (ker prekupecev ne pozna), ker je blago res drago.

Treba bo torej zastaviti vse sile, da se izloči iz odhoda in dohoda blaga, kolikor mogoče mnogo prekupevalstva. Najbolj idealno je razmerje tam, kjer se vrši prodaja kmečkih pridelkov in nakup obrtnih izdelkov kar naravnost, brez posredovanja. Ker pa to ni mogoče izvesti v današnjih časih na celi črti, zato bodo morali pač kmetje skrbeti za svoje prodajne, meščani pa za nakupovalne zadruge.

Ne bo torej za dvig kmetijstva zadoščala le agrarna tehnika, ki nas uči, kako na najbolj in na najcenejši način obdelujemo zemljo, da dobimo čim več in čim boljšega pridelka, ampak bo treba začeti misliti tudi na agrarno politiko, ki nam bo omogočila dobro prodajo pridelanega blaga.

Z agrarno politiko pa smo se pri nas doslej vse premalo pečali in vendar je ravno ta veda najmanj tako važna kakor agrarna tehnika!

Kako važne so prodajne organizacije, nam kaže primer industrije. Industrija je dandanes organizirana do najmanjših podrobnosti. Za industrijo je dandanes vseeno, ali cene surovin rastejo ali pa padajo, ker industrija ima ravno vsled organizirane prodaje svojih produktov možnost, da vedno ravna svoje cene tako, da ima zasiguran lep dobiček. Kmetje tega nimajo. Kmetje vozijo svoje

blago na trg brez vsake organizacije in so zato popolnoma odvisni od vsakokratnih tržnih cen, ki pa jih ne narekujejo kmetje, ampak v veliko večji meri trgovci (prekupci).

Če pa bodo hoteli kmetje kaj imeti od organizirane prodaje, bodo morali paziti, da jo bodo imeli sami v rokah in ne trgovci s kmečkimi pridelki. Trgovina s kmečkimi pridelki se dandanes vedno bolj organizira in trgovina zahteva »tipizirano« in »standardizirano« blago. Nevarnost je torej jako velika, da od organizirane prodaje kmečkih pridelkov zopet kmet ne bo imel nobene koristi,

ampak organizirani prekupci. Če se bo to zgodilo, bo kmet imel opravka z dvema silama: z organizirano industrijo, ki bo kmetu narekovala cene za industrijske izdelke, na drugi strani pa z organiziranim prekupcem. Če bi do tega prišlo, kmet ne bo dosti na boljšem, kakor je bil staroveški suženj, ki je moral sprejeti, kar mu je dal bogati lastnik zemlje. Ne bo pa tako daleč prišlo, če se kmetje sami pravočasno pobrigajo za svoje koristi. Če bi se kmetje zavedali, da so oni glavni in edini vir vsega gospodarstva, bi bilo za kmeta marsikaj že danes drugače.

## Občine in novi zakon o ljudskih šolah

Koncem preteklega tedna je bil podpisan in objavljen novi ljudskošolski zakon, ki nalaga občinam posebne dolžnosti. O tem določa nova postava sledeče:

§ 17. Osnovne šole se otvorijo tamkaj, kjer je v okolici 4 km v polumeru (radiju) najmanj 30 otrok obveznih za obisk šole. Tamkaj, kjer bi bil prihod v šolo otežkočen, se otvori šola tudi za 20 učencev. Višje narodne šole se bodo odvijale postopnjema po ustvarjenih pogojih v istem kraju.

§ 20. Vsaka šolska občina ima svoj krajevni šolski odbor.

§ 21. Kjer mora biti v upravnih občinah v smislu tega zakona več šol, določa občinski odbor kraj in področje posameznih šol. Izbiro zemljišča in določanje področja potrjuje končno ban.

§ 22. Dolžnosti upravne občine za šole so naslednje: dati potrebno zemljišče za šolo, šolsko dvorišče, igrišče, zemljišče za praktični poljedelski pouk, učiteljski vrt (v vseh obvezno, v mestih pa po možnosti) in za učitelje stanovanja. Vse to po možnosti v bližini šole; skrbeti, da so dobra vsa pota, ki vodijo k šoli.

§ 32. Dolžnosti šolskih občin so naslednje: 1. Zgraditi in v dobrem stanju vzdrževati šolske zgradbe, v katerih morajo biti potrebne učilnice in delavnice, urejene po higijskih in pedagoških pravilih, po možnosti dvorana za šolske svečanosti, ki naj služi za sobno gimnastiko, potrebne pisarne in zbornica, stanovanja za učitelje in za slugo. — 2. nabaviti opremo in učila za šolo, siromašni deci pa knjige in šolski pribor. — 3. dajati kurivo za šolskega upravitelja in šolskega slugo, ako stanujeta v šolskem posloju. — 4. skrbeti za otvaranje novih šolskih oddelkov in tečajev. — 5. skrbeti po možnosti za šolske kuhinje, kakor tudi za zavetišča za deco. — 6. kjerkoli je možno, ustvariti in urejati šolska kopališča in dežje poliklinike za specialno zdravljenje. — 7. kriti vse stvarne potrebe za vzdrževanje šol (popravljanje šolskega posloja, plačevanje sluge, razsvetljavo, pribor za zabavišča i. dr.) — 8. podpirati prosvetne ustanove, s katerimi se širi splošna prosveta v narodu.

§ 24. Industrijska podjetja so dolžna podpirati šolsko občino pri grajenju šolskih posloj in učiteljskih stanovanj, ako niso udeležena s svojim obsegom v tem kraju pri plačevanju občinskih ali ako nimajo lastnih šolskih posloj. V tem slučaju odloča o doprinosu teh podjetij splošna upravna oblast. Ta doprinos ne more biti večji od vsote, ki bi jo podjetje plačalo za šolsko občino, ako bi se v dotični upravni občini obdavčevalo.

§ 27. Zgradbe narodnih šol morajo biti na primernih in zdravih krajih, morajo biti suhe in svetle ter imeti zadosti prostora za učence. Minister prosvete predpisuje z ministrom za javna dela in ministrom financ z uredbo določbe o graditvi šolskih posloj in učiteljskih stanovanj, o opremi, gojenju šolskih vrtov, dvorišč in drugega, kakor tudi tozadavne vzorne načrte za šolska posloja.

§ 28. Kjer občina nima primerne zemljišča, ga more nabaviti z razlastitvijo (ekspropriacijo).

§ 29. Vsaka šola mora imeti poleg stanovanja upravitelja v bližini toliko predpisanih stanovanj za učitelje, kolikor ima posebnih oddelkov, kakor tudi stanovanje za enega slugo. Brez predpisanega števila takih stanovanj s potrebnimi pritisklinami se ne more otvoriti šola niti nov oddelk. V mestih in trgih more občina namesto stanovanja dajati stanarino. Stanarina znaša v Beogradu in Zagrebu po 500 Din na mesec za vsakega učitelja, v mestih z nad 50.000 prebivalcev po 400 Din za vsakega učitelja, v mestih med 30.000 do 50.000 prebivalcev po 350 Din na mesec za vsakega učitelja, v mestih pod 30.000 prebivalcev po 300 Din na mesec za vsakega učitelja, a v trgih po 200 Din na mesec za vsakega učitelja.

§ 30. Po določbah pristojnih oblasti grada šolske občine potom licitacije ali v svoji režiji vsa poslopja, potrebna za šole, poslužujoč se narodne delavne sile in materijala, s katerim razpolaga. Načrte za graditev šolskih posloj odobrava ban.

§ 31. Občine morejo zgraditi na svoje stroške poslopja, namenjena narodni prosveti, šoli za kmetijstvo, za gospodinjstvo - strokovno šolo itd. V to svrhu se mora združiti več občin.

§ 33. Onim občinam, ki nimajo predpisanih šolskih posloj, niti materijalne možnosti, da jih same zgrade, bodo pomagale banovine in država pri graditvi šolskih posloj.

§ 34. Ban bo naročil upravni občini, kadar se pokaže potreba, da otvori novo ali razširi obstoječo šolo. Proti tej odredbi ima pravico pritožbe na ministra prosvete.

## Dr. Igor Rosina

je otvoril svojo

odvetniško pisarno

v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 16

Pisarno bo vodil v družbi  
z gosp. dr. V. Rapotcem

Kupujem kakor vsako leto vse vrste  
zobotrebce (klinčke)

po najvišjih cenah.

M. Pakič, Ljubljana

Sv. Petra nasip 27 (za vodo)

## Kmetijska družba.

Navodilo za nabiranje članov za leto 1930.

Ustanovni občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani je dne 16. novembra t. l. sklenil, da ostane članarina za leto 1930 kakor doslej t. j. 20 Din.

Od teh si pridržijo po 5 Din delujoče podružnice, to so tiste, ki štejejo najmanj 20 udov in same pobirajo članarino. Od članarine, plačane naravnost pri družbi, ne dobijo podružnice nikakega prispevka. Kmetijska družba je vsem načelnikom podružnic razposlala nabiralne pole z imeniki članov, ki so bili že letos družbeni člani, oziroma so se za to priglasili.

Načelniki morajo na podlagi teh imenikov nemudoma začeti s pobiranjem članarine za leto 1930, in sicer od dosedanjih članov, kakor tudi od na novo priglasenih.

Načelnik ne sme nikogar odkloniti, ki se je priglasil za člana in odgovarja zahtevam § 5. družb. pravil, ampak ga mora vpisati za rednega ali izrednega člana, če je plačal članarino.

Tisti člani, ki so v tem letu plačali udmino, pa jim bivši glavni odbor Kmetijske družbe v Ljubljani ni pošiljal »Kmetovalca«, torej jih ni sprejel niti kot člane, niti kot naročnike lista, pa se jim članarina tudi ni vrnila, so kot taki označeni v imenikih ter imajo članarino plačano že za leto 1930. bodisi kot redni ali izredni člani.

Ko bo načelnik pobral članarino od bivših in novih udov, naprosi županstvo dotične občine, da mu pod uradno odgovornostjo potrdi, kateri tamkaj vpisani članov se dejansko pečajo s kmetijstvom in redijo najmanj eno govedo oz. odgovarjajo drugim pogojem § 5. družb. pravil. Samo ti lahko postanejo redni člani, ki edini smejo voliti in voljeni biti.

Županstvo naj na imenikih napiše približno naslednjo izjavo: »Podpisano županstvo potrjuje, da se v tem imeniku pod št. ... vpisani člani res bavijo s kmetijstvom in redijo najmanj eno lastno govedo.

Vsi drugi so lahko izredni člani in se morajo v imeniku podružnice kot taki vidno označiti.

Z nabiranjem članarine naj se takoj prične in po možnosti doloži družbi sezname s članarino vred že do konca decembra t. l.,

najkasneje pa do 15. januarja 1930.

Imenikov brez članarine se ne bo vpoštevalo! Če se pobiranje članarine pravočasno ne izvrši, ne bo mogoče zakasnelim udom dostaviti prvih številčk družbinega glasila »Kmetovalec«.

Na podlagi dospelih imenikov in članarine bo glavni odbor potrdil sprejem rednih in izrednih članov.

Šele potem smejo podružnice razpisati podružnične ustanovne občne zборе, ki morajo biti najmanj 14 dni preje objavljeni v »Kmetovalcu« in najmanj 21 dni preje javljeni Kmetijski družbi. Podružnični občni zbori, ki bodo z ozirom na nova pravila ustanovni, se bodo vršili torej šele po novem letu 1930. l.

Morebitne pritožbe priglasenih udov proti bivšim načelnikom morajo temeljiti na dejstvih in biti takoj javljene glavnemu odboru, ki jih bo presojal in ukrenil potrebno, da se upošteva družbina pravila.

Podrobna navodila o izvedbi ustanovnih občnih zborov podružnic, o volitvah podružničnih odborov in delegatov za družbini občni zbor bodo sledila po novem letu.

Kmetijska družba v Ljubljani.

## Knjige za kmete.

»Kmet mora delati kakor delavec, misli ti pa kakor učenjak«, je rekel veliki francoski mislec Rousseau (reci: Rusó). Te besede so veljale že takrat, ko se je kmetijstvo začelo, veljajo pa še v mnogo večji meri danes, ko tehnične iznajdbe druga drugo kar pode in je zato nevarnost zaostajanja tem večja. Zastoj pa pomeni za kmeta pogin. Ne za kmetijstvo, ampak za kmeta, ki ne napreduje in se nič ne uči, kajti slabega kmeta in slabega gospodarja kmalu izpodrine drugi, ki je sposobnejši. Sposobnejši pa je tisti, ki več zna in bolje zna.

Vse naše delo stremi v prvi vrsti za tem, da naše kmete dvignemo. Dvigniti hočemo kmete predvsem kulturno, s poukom. Dandanes kmeta ne more nič drugega rešiti, kakar izobrazba vsake vrste. Samo izobražen kmet je dandanes lahko dober gospodar, izobrazba dviga stanovsko zavest in stanovski ponos in izobrazba je najmočnejši temelj morale.

»Kmeta dvigniti z izobrazbo« — to je tudi vodilna misel »Kmetijske Matice«, oziroma »Kmetijske tiskovne zadruge«, ki si je postavila lepo nalogo, vsako leto dati kmetom izbrano poučno in primerno zabavno knjižno berilo, ne samo za dolge zimske večere, ampak za vse leto. »Kmetijska Matica« daje kmetom knjige trajne vrednosti, ki jih lahkobero še pozna pokolenja, dočim se časopis navadno zavrže, ko je prebran.

»Kmetijska Matica« izdaja, zvesta svojemu imenu, knjige predvsem »za kmete«, t. j. vsebina knjig je taka, da zanima zlasti kmečko prebivalstvo. Knjige pa so pisane tako, da jih s pridom lahko bere tudi vsak izobraženec. Mi bi želeli zlasti izobražencem, ki živijo v neposrednem stiku s kmečkim ljudstvom, da bi prav pridno brali knjige, ki jih izdaja »Kmetijska Matica«.

Navada je pri nas, da segajo ljudje najraje po koledarjih. Tudi »Kmetijska Matica« je izdala koledar, ki prinaša poleg običajnih koledarskih podatkov tudi izbrano berilo. Tu ne najdemo praznih čenč in slinastih pripovedk, ampak samo stvari, ki so za kmečko ljudstvo res važne in pomembne. Znani združni strokovnjak g. Miloš Štibler je napisal lep sestavek o »kmečkih posojilih in o Priviligirani Agrarni banki«, dalje najdemo v koledarju zanimivo črtico o »Agrarni reformi«, inženjer Teržan pa je napisal sestavek o »Socialni agronomiji«, ki je pri nas še čisto mlada znanost, a za kmete nad vse važna. — Primarij dr. Drgme pripoveduje o »Začaranem svetu«, o čarovnikih in praznoverju, ki ga je med našim ljudstvom žalibog še silno preveč. učitelj na ljubljanski gluho-nemnici Fran Grm pa nas seznanja s poukom gluho-nemih. Lepe slike krasi sestavek o »kuncereji«, ki bodo gotovo tega ali onega toliko zanimale, da bo le kupil svojim otrokom par zajčkov, ne samo za kratek čas, ampak tudi za lepo korist. Poglavlje o »pridobivanju mleka« bo s pridom brala vsaka gospodinja, zadržarji in politikarji bodo pa našli dovolj gradiva in pobude za svoje pomenke v sestavku o »Zvezi slovenskih zadrug« in »Političnem pregledu«. Posebna prednost vseh teh sestavkov pa je, da so pisani tako, da jih lahko razume vsak kmet, čeprav nima gimnazije ali realke za seboj.

Nad vse važna za kmete je knjiga »Kmetovalčev svetovalec«, ki jo je napisal inž. Josip Teržan. Knjiga je napisana tako priprosto, da jo mora razumeti vsak, čeprav obravnava jako težko tvarino. Kmetje ne bodo našli v tej knjigi samo raznih praktičnih nasvetov za hišo in dom, ampak celoten pregled modernega kmečkega gospodarstva, tako da bo vsak imel priliko in možnost presoditi in pre-ceniti, kakšna je tudi njegova domačija, ali je

kaj vredna ali pa zaostaja? To knjigo bi morali znati zlasti mlajši kmečki fantje in tudi dekleta, kar na pamet, kajti tu bodo našli trdno in solidno podlago za razumevanje in za presojo vseh kmečkih vprašanj v lepi celoti.

Zabavno poučne vsebine pa sta knjigi: »Življenje čebele«, ki jo je napisal po Maeterlinkovi knjigi prof. Josip Wester, in pa »Poučni pomenek«, ki jo je napisal v ruskem jeziku eden najboljših ruskih pisateljev I. Bunin, poslovenil pa dr. Preobraženski. »Življenje čebele«, ni samo strogo znanstvena knjiga, ampak je obenem pesniško delo prve vrste. Pesnik in znanstvenik nam opisuje vse, kar se dogaja v čebelnjaku v teku enega leta, »snovanje roja in rojitev, ustvarjanje novega domovanja, porajanje mladih matic, njih borbe in svatovski polet, moritev trovov in končno povratek v zimsko spanje«. Tega pa ne opisuje z »znanstveno« suhoparnostjo, ampak s tako živo besedo in pestrimi barvami, da človek knjigo težko odloži, dokler je ne prebere do konca.

»Poučni pomenek« pa nas vodi v daljno Rusijo, med pristne ruske kmete. Pisatelj nam na široko odkriva njihovo dušo in marsikaj, česar doslej nismo razumeli, nam bo postalo jasno po prečitanju te knjige. Ruska zagonetka je velika, dober njen del pa razrešuje spoznanje miselnosti ruskega kmeta mužika.

»Kmetijska Matica« je tudi letos ostala zvesta svojemu kulturnemu programu in storila v polni meri svojo dolžnost. Naj bi se tudi kmetje spomnili na svojo dolžnost napram »Matici« in pridno segali po njenih knjigah. Za 30 dinarjev 4 knjige s tako bogato in raznovrstno vsebino, in sicer vsebino za kmete, to že lahko prenese tudi ne-bogatin, in izplačalo se mu bo.

»Matici« pa pravimo: Le po začrtani poti naprej in ne odnehati! Vsaka dobra misel potrebuje pač časa, da dozori, zato pa je žetev tem lepša.

### Ljudska samopomoč

#### v Mariboru

sprejme za slučaj smrti in doživetja vse zdrave

osebe od 1 do 90. leta in izplača do največ

Din 13.000 na podporah.

Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo.

## DOPISI.

Št. Jurij ob Ščavnici. Enajstič smo obhajali letos 1. december, praznik narodnega in državnega ujedinenja, obenem pa je bilo letos prvič, da je razen šolske mladine tudi pri nas proslavila ta dan širša javnost. Prvič je proslavilo prav svečano ta veliki zgodovinski dan naše mlado sokolsko društvo, saj je 1. december tudi sokolski praznik. — Na predvečer 1. decembra se je vršila bakljada, kate-re se je razea članov sok. društva udeležilo tudi »Društvo kmetijskih fantov in deklet« ter drugo občinstvo in ki se je razvila v res častno manifestacijo za narodno in državno edinstvo za neodrešeno domovino in narodne mučenike ter za sokolsko idejo z govori, prepevanjem državne in narodne himne ter domorodnih pesmi. — V nedeljo, 1. decembra t. l. ob 4. uri popoldne se je izvršila svečana zaobljuba članstva, zvečer pa se je v prostorih gostilne g. Frasa vršil glavni del proslave s slavnostnim govorom, telovadnimi, pevsкими in tamburaškimi točkami. — Pri pevskem in tamburaškemu zboru so sodelovali tudi člani »Društva kmetijskih fantov in deklet«. Izmed točk sta ugajali prosti vaji članov, ki sta bili pravdobro in strumno izvedeni. Posebno ugodno je presenetila sedmorica dece, ki je prav dobro in ljubko izvedla dve vaji s šopki v

skupinah. Tudi mladinski tamburaški zbor in pevski zbor sta še precej zadovoljila. Celotna prireditelj je trpela radi prevelikih presledkov med posameznimi točkami, čemur so pa bili vzrok pretesni prostori za tako prireditelj. S to proslavo je naše sicer mlado sokolsko društvo pokazalo, da se zaveda svoje prevažne naloge, ki jo ima med narodom kot nacionalna, telesno-vzgojna in prosvetna organizacija. Le krepko naprej po začrtani poti! Zdravo!

Iz Blok. Naše prostovoljno gasilsko društvo si je nabavilo novo motorno brizgalno, ki je bila izgotovljena v strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani. Ker je ta motorka izgotovljena kot prva te vrste v tovarni, je bilo splošno mnenje, da je nakup po društvu zgreshen. Motorka je tipa MB 1 ima 36 HP opremljena s specialno kupselovo sesalko, ki dvigne vodo iz globine do 8 metrov. Kompletna motorka z več rezervnimi deli v Novavas postavljena je stala Din 60.000—. Preiskušnja, ki se je vršila v nedeljo se je nadvse pričakovano sijajno obnesla. Brizgalna je ves čas delala brezhibno in to na 1, 2 in 4 cevi. Pri preizkušnji je bil navzoč tudi predsednik nekoga sosednjega društva, ki ima že motorko kupljeno izven države, pa je izjavil, da se ista ne more primerjati z našo motorko. Gasilskemu društvu, posebno pa njegovemu neumornemu načelniku je potreba na pridobitvi čestitati. Društvom pa, ki bi želele naročiti motorko taj to naročilo oddajo strojnim tovarnam, ki so vsekakor kos dani jim nalogi.

Sv. Peter pri Mariboru. Po dolgem naporu smo vendar dosegli prepotrebno zgradbo cestne zveze Sv. Peter — Ložane z okrajno cesto Maribor — Sv. Lenart. V teku treh let se je zgradilo en del projektirane ceste, kar nam je olahkočilo promet ter smo hvaležni merodajnim faktorjem, ki so spravili v življenje zgradbo te ceste. Kdor si ogleda še nedograjen del ceste od betnavske kapele skozi Nebovo in naprej, kjer je treba par močnih volov, da se dobi iz blata prazni lahki vozič, bi pač dobil takoj vtis, da je potrebna nadaljna zgraditev te ceste. Velika škoda se gedi nam posestnikom po njivah, travnikih in vinogradih, kjer nam potniki pohodijo. Saj ne moremo ljudi siliti, da naj hodijo po klan-cu, če pa vidimo, da ni mogoče priti iz blata. Prosimo torej merodajne faktorje, da storijo potrebne korake, da se bo v letu 1930 nadaljevala zgradba te prepotrebne cestne zveze. Upati je, da bo novoizvoljeni cestni odbor iz gospodarskih ozirov sprevidel potrebo nadaljne gradbe te cestne zveze, za kar mu bo hvaležen cel okraj. — Šentpeterski kmet.

Novomeška čebelarstva podružnica ima dne 15. decembra t. l. ob 8. uri dopoldne na Kmetijski šoli na Grmu svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Vsi člani in čebelarji se prosijo, da se gotovo udeleže občnega zbora.

### »KMETIJSKA MATICA.«

Vse gg. poverjenike Kmetijske Matice, ki prihajajo večkrat po svojih opravkih v Ljubljano, obveščamo, da so knjige Kmetijske Matice pripravljene ter da jih lahko dvignejo v naši pisarni v Kolodvorski ulici 7. S tem prihranijo poštno stroške, ki bi jih morali nositi posamezni udje. Vsem onim, ki ne bodo dvignili knjig do 16. t. m., pošljemo po pošti. Poverjeniki na bivšem Štajerskem jih dobijo po pošti tekom tedna. — Kmetje, agitirajte za Kmetijsko Matico, pridobivajte ji novih udov. Kmetijska Matica v sleherni kmetjsko hišo! — to bodi naše geslo!

Kmetijski koledar za leto 1930 v žepni obliki, trdo v platno vezan, je skoro razprodan. Na zalogi imamo samo še nekaj izvodov. Kdor ga še nima, naj si ga takoj naroči. Za tako obsežen koledar je cena Din 12—, po pošti Din 13— naravnost smešno nizka!

## Poziv agrarnim interesentom.

Vsi oni, ki jim je dodelila država agrarna zemljišča (dobrovoljci, četniki, vstaši, kolonisti z občimi pogoji, avtokolonisti, optanti, nacionalni delavci in krajevni agrarni interesenti itd.), se pozivljejo, naj pridejo v treh mesecih od dne razglasitve tega poziva v »Službenih Novinah« s potrdilom (legitimacijo) občinskih oblastev, overovljenim od sreskega oblastva, osebno k svojim bivšim agrarnim uradom, ki so jim dodelili agrarna zemljišča, in naj dajo potrebne podatke za dopolnitev svojih agrarnih listov (kartoteke).

Kdor v tem času tega ne stori, se smatra, kakor bi ga sploh ne bilo, ter se prečrta iz seznamov dotičnega urada, zemljišče, dodeljeno na njegovo ime, pa se odvzame in dá na razpolago temu ministrstvu za novo dodelitev dobrovoljcem, ki doslej niso dobili svoje dobrovoljske kompetence.

Za izvršitev tega naj skrbe kraljevske banske uprave (oddelek III./B.) in naj predložijo, ko izteče rok z dnem poslednje objave tega razglašanja, poročilo temu ministrstvu.

Iz pisarne ministrstva za poljedelstvo  
v Beogradu,

dne 28. novembra 1929; Agr. br. 43.263.

## NOVICE.

Hrvatska poklonitvena deputacija. Ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. kralja dne 17. decembra t. l. pripravljajo vsa hrvatska mesta veliko poklonitveno manifestacijo. V Beogradu bo odpotovala deputacija, ki bo štela okrog 400 oseb, zastopnikov mest ter kulturnih in gospodarskih društev. V Beogradu so v teku priprave za sprejem hrvatskih odposlancev. Enako poklonitveno deputacijo pripravljajo tudi slovenska mesta na pobudo Ljubljane.

Imenovanje pri banski upravi. Z ukazom Nj. V. Kralja je bil postavljen za načelnika oddelka za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Rudolf Marn, dosedanji referent velikega župana v Ljubljani. — Za načelnika prosvetnega oddelka je bil postavljen g. Josip Mazi, realni ravnatelj iz Ljubljane. Dosedanji prosvetni inspektor g. dr. Dragotin Lončar pa je bil imenovan za ravnatelja realke v Ljubljani.

Sokol kraljevine Jugoslavije. Nj. Vel. kralj je podpisal zakon o ustanovitvi »Sokola kraljevine Jugoslavije«. Dosedanja društva za telesno in moralno vzgojo: Jugoslovanski Sokol, Hrvatski Sokol, Orel in Srbski Sokol se ukinejo, ako bi se v treh tednih od dne, ko stopi zakon v veljavo, ne ujedini ali ne stopila v »Sokola kraljevine Jugoslavije«. Novo ustanovljenemu »Sokolu« bo načeloval vsakokratni prestolonaslednik. Člani novega »Sokola« bodo imeli posebne železniške in vojaške ugodnosti pri službovanju kadrskega roka. Natančneje bodo v tem pogledu določali posebni pravilniki, ki jih bodeta izdala vojni in železniški minister.

Zastopniki telovadnih organizacij v Beogradu. Pretekli teden so se mudili v Beogradu zastopniki Jugoslovanske sokolske in orlovske zveze ter zastopniki hrvatskega sokola. V Beograd so bili pozvani, radi razgovora o bodoči organizaciji Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Nenadna smrt Radomira Šaponjića. V Sofiji, glavnem mestu Bolgarije, so se vršile konference med jugoslovansko in bolgarsko delegacijo za ureditev vseh spornih in visečih obmejnih vprašanj med obema državama. Jugoslovanski delegaciji je načeloval g. Rađimir Šaponjić, katerega glavna zasluga je bila, da so pogajanja uspešno potekala in zagotavljala prijateljsko sožitje med Bolgarijo in Jugoslavijo. V četrtek, dne 5. decembra so bolgarski delegati priredili na čast Jugoslo-

vanom čajanko. Med čajanko so napadli nenadoma Radomira Šaponjića močni krči, katerim je sledila srčna kap. Prepeljali so ga v bolnico, toda ni bilo več rešitve. Njegovo truplo so prepeljali v Beograd in ga tam z vsemi častmi pokopali.

Častni kanonik, župnik in dekan v Stari Loki g. Matija Mrak je imenovan za častnega kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja.

Novi direktor ljubljanske železniške direkcije. Pretekli petek je prispel v Ljubljano novoimenovani direktor ljubljanske železniške direkcije g. dr. Jakob Borko. Na kolo-dvoru ga je lepo sprejelo vse železniško osebje iz Ljubljane kot svojega starega šefa, kajti sedaj prevzema že v tretjič to važno mesto v železniški službi. Pred tem je služboval v Subotici kot direktor tamošnje železniške direkcije.

Dr. Igor Rosina je otvoril svojo odvetniško pisarno v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 16. Pisarno bo vodil skupno z odvetnikom g. dr. Vinko Rapotcem. — G. dr. Rosina je našim čitateljem dobro znan po svojih globokih in stvarnih uvodnih člankih, ki jih je pričel »Kmetijski list« o slovenskem kmetiskem gibanju. Kot pravnik pa je dobil leta 1928. sv. Savsko nagrado na ljubljanski univerzi.

Zveza slov. agrarnih interesentov. Kakor že javljeno, se vrši občni zbor Zveze slov. agrarnih interesentov, v nedeljo dne 15. decembra t. l. ob 9-45 uri v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani na Miklošičevi cesti. — Udeležencem je dovoljena na vseh progah ljubljanske železniške direkcije polovična vožnja. Vozni listki se ne smejo oddati, ker veljajo s potrdilom o udeležbi na občnem zboru tudi za vožnjo nazaj. — Dožnost vseh občinskih agrarnih odborov je, da se po svojih zastopnikih občnega zbora udeleže, kdor pa le more, naj pride sam, posebno iz bližnje okolice.

Eden v bolnico — drugi v smrt. Na žegnanje, ki se je vršilo pri Sv. Ambrožu v Slovenskih goricah, so prišli tudi fantje z sosednje Trnovske vasi. Med fanti obeh vasi so bili še neporavnani računi od tedaj, ko so Svetoandražčani bežali iz Trnovske vasi. Na žegnanju naj bi se to izravnalo. Takoj po maši je domačin Franc Petrovič lopnil voditelja trnovskih fantov Franca Kocmuta po glavi. Ko ga je hotel kasneje še enkrat, je Kocmut potegnil revolver in ustrelil Petroviča v trebuh. — Ranjenca so prepeljali v bolnico, kjer je poškodbi podlegel. Tudi Kocmut je moral k zdravniku, ker jo je dobil z verigo po glavi.

Nesreča s flobertom. Na Visočem pri Trziču je razkazoval dijak meščanske šole, sin gostilničarke Rozmanove, malo puško flobertovko gostu Janezu Pernušu. Ko je hotel obesiti puško na steno, se je ta nenadoma sprožila in mala krogla je zadela Pernuša v oko, predrila lobanjo in mu povzročila takojšnjo smrt.

Umor pri Zidanem mostu. Mrtvega so našli ob Savi pri Zidanem mostu posestnika Franca Kržana z Vrhovega. Imel je dvakrat prestreljeno glavo. Mož se je pozno ponoči vračal domov iz neke gostilne. Med potjo ga je pričakoval v zasedi neznan zločinca ter ga ustrelil. Kot osumljenca so orožniki aretirali mesarskega pomočnika od tam. Preiskava bo pokazala, če je bil sum opravičen.

Igra, ki je končala zares. V Banjaluki je uprizorilo muslimansko društvo »Tadilet« igro »Unesite mrliča«. Na koncu igre mora eden izmed igralcev ustreliti glavno junakinjo v glavo. Ko je prišlo do tega prizora, je res nameril igralec Afgan puško proti glavi igralki in sprožil. Močan strel je odjeknil po dvorani in igralka se je vsa v krvi zrušila na odru. Do nesreče je prišlo radi tega, ker je bila puška slučajno nabasana in je v malomarnosti niso pregledali.

Skozi okno ustreljen. Nenavaden dogodek se je izvršil na Miklavžev večer v mali vasi Sv. Andreja nad Škofjo Loko. Pri Šinku, kakor se podomače pravi, se niso dobro razumeli. Starši so izročili svojemu sinu posestvo in nastal je med njimi in sinom oni nesrečni prepir med užitkarji in novim posestnikom, ki tako strahovito razjeda mir in gospodarstvo po naših kmetijah. Stari Šink je odšel na Miklavžev dan že v popoldanskih urah v Škofjo Loko. Kmalu za njim je odšla tudi njegova žena. Doma so ostali posestnik, sin Pavel ter sestri Marija in Marjanca. Ko so vsi trije sedeli okrog mize pri večerji, je nenadoma počil skozi okno strel in Pavel je omahnil v glavo zadet preko mize. Prestrašeni sestri sta hiteli klicat sosede, a ko so prišli, je bil brat že mrtev. Kmalu je prihitel tudi zdravnik in orožniki. Med tem se je vrnil v hišo tudi stari Šink. Sumljivo se je vedel in na razna vprašanja orožnikov dajal nejasne odgovore. Vsled tega so mu kot osumljencu napovedali aretacijo.

Razlike v času. Kadar je pri nas ura poldne, je ob istem času na zapadni strani Amerike in Kanade peta ura zjutraj, na vzhodni strani Amerike in Kanade pa šesta ura zjutraj. V Argentini, Paragvaju, Urugvaju ter Boliviji je ob tem času sedma ura zjutraj. — V vzhodni Braziliji je tedaj osma ura zjutraj. V južni Afriki je poldne, kakor pri nas. — V zapadni Avstraliji je deveta ura zvečer, a na Novi Zelandiji je ravno polnoči, kadar je pri nas poldne.

Hiše se podirajo. V francoskem mestu Marseille sta se te dni podrli dve tri nadstropni hiši in pokopali pod razvalinami 20 ljudi, večinoma žensk in otrok, ker so bili močje na delu.

Amerika proti vojnim dobaviteljem. V ameriškem parlamentu je bil stavljen te dni predlog, da se prepove vsak izvoz municije v Rusijo in Kitajsko, dokler traja med tema državama vojno stanje. Kršitelji te odredbe bi se imeli kaznovati z globo od 10.000 dolarjev, ali 10 let zapora.

Turške žene dobile volilno pravico. Turški parlament je izglasoval zakon o ženski volilni pravici.

Angleži izpraznjujejo Porenje. Angleške vojaške čete, ki so ostale na podlagi mirovnih pogodb v nemškem Porenju, skupno s francosko in belgijsko posadko, kot jamstvo, da bodo Nemci izpolnjevali mirovne določbe in odplačevali vojno odškodnino, bodo tekom prihodnjega tedna zapustile zasedeno ozemlje, kakor je bilo na haaški konferenci dogovorjeno. Tudi edinice francoske posadke odhajajo iz Porenja in prepuščajo Nemcem zasedeno ozemlje. Tako se šele po desetih letih likvidirajo zadnji ostanki svetovne vojne.

Strahoviti viharji na Severnem morju. Pretekli teden so divjali nad Severnim in Irskim morjem strahoviti viharji, kakršnih še najstarejši mornarji ne pomnijo. Do 15 in 20 metrov visoki valovi so se podili po razburkanem morju in premetavali ladje kakor igrače. Več parnikov se je potopilo, mnogim so valovi potolili krmila, drugim so odpovedali stroji, tako da so bili na milost in nemilost prepuščeni usodi. Viharji so potopili tudi celo vrsto ribiških čolnov in ladij, ki se niso mogli nikamor skriti v zavetje.

Meščanska vojna na Kitajskem traja dalje. Uporni generali so zajeli s svojimi četami na reki Jangtse tri parnike nankinške vlade ter obstreljevali nasprotne postojanke. Uporniki so bombardirali tudi angleške ladje ter jih močno poškodovali.

Brezverske univerze. Sovjetska vlada je ustanovila v Moskvi brezversko univerzo. Ker se je pa vpisalo na to visoko šolo le 13 slušateljev, je vseruska zveza brezvercev poslala stranki predlog, da naj se komuniste prisili, da se vpišejo na brezversko visoko šolo. Kakor vse izgleda, te vrste šol ne bodo uspevale.

V grobu preoblečen. Ko je umrl pred leti svetovno znani italijanski operni pevec Caruso, so ga tako dobro balzamirali, da se ni njegovo obličje do danes še nič spremenilo. Te dni so prijatelji mrtvega pevca pregledali in ga obenem preoblekli v obleko najnovejše mode. To njihovo početje je naletelo pri mnogih na veliko grajo. Kakor zatrjujejo njegovi prijatelji, morajo pevca v smislu testamenta vsako tretje leto preobleči.

Upor prebivalstva otoka Haiti. Prebivalstvo otoka Haiti se je te dni uprlo oblastem ter je v močnih skupinah navalilo na mesto Caies. Ameriška vlada je poslala proti otoku več vojnih ladij in izkrcala do sedaj 500 mornarjev, ki so odbili napad upornikov. Zakaj so se uprli domačini, listi ne poročajo. Najbrže so bili preveč pritiskani.

**Zadnji številki „Kmetkega lista“**  
smo priložili

**položnice**

vsem cenj. naročnikom ter prosimo vsakega posameznika, da poravna svojo naročnino za prihodnje leto, ako mu je le možnost dana, do konca decembra.

**Naročnina** listu ostane kakor doslej samo **30 dinarjev za celo leto**

V Kamniku se vrše sejmi vsak drugi trotek v mesecu in sicer: Kramarski in živinski sejmi v mesecih: januar, marec, junij, avgust, oktober in december. Živinski sejmi pa v mesecih: februar, april, maj, julij, september in november. — Ako pade sejmski dan na praznik, se vrši dotični sejem prvi prihodnji delavnik.

Stabilizacija dinarja. Guverner Narodne banke je izjavil, da je potreba dinar čimpreje stabilizirati, t. j. zakonito utrditi vrednost papirnatega dinarja napram zlatu ali valuti v zlatu. Današnja teoretska pariteta dinarja je 0-09125 švicarskega franka.

**Tedenski koledar:**

- 15. decembra, nedelja: Celijan.
- 16. decembra, ponedeljek: Adelhajd.
- 17. decembra, torek: Lazar.
- 18. decembra, sreda: Gracijan.
- 19. decembra, četrtek: Nemezij.
- 20. decembra, petek: Liberat.
- 21. decembra, sobota: Tomaž.

**Sejmi:**

- 15. decembra: Žerovnica.
- 16. decembra: Vel. Loka, Kostanjevica, Višnja gora.
- 17. decembra: Ljutomer.
- 18. decembra: Studenice, Žalec.
- 19. decembra: Škocjan, Teharje, Dolnja Lendava.
- 21. decembra: Krašnja, Laško, Sv. Tomaž.

**Valute:**

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13-50
1 švicarski frank	Din	10-95
1 avstrijski šiling	Din	7-94
1 angleški funt	Din	275-30
1 ameriški dolar	Din	56-30
1 francoski frank	Din	2-22
1 češkoslovaško krono	Din	1-67
1 italijansko liro	Din	2-96

**RADIO - LJUBLJANA.**

**Zimski večeri.**

Najlepši so na kmetih zimski večeri. Za toplo pečjo ali v zakurjeni izbi poseda vsa družina okrog mize pri delu, ki se ga tudi zvečer ne zmanjka. Pogovor gre o tem in onem in nit se mu nikdar ne utrga. Vse bolj pestri in prijazni pa so ti dolgi večeri ob radiu. Nešteti slovenski kmetijski domovi so to v zadnjem letu spoznali in se zdaj od radija ne morejo ločiti. Vse nekaj drugega je to nego gramofon, ki ga moraš sproti navijati, in paziti nanj, ko se izteče. Naravnost aparat in poslušaj, dokler se ti ljubi in če ti za resno godbo ni, poiščeš veselo in poskočno. In koncem koncev izveš še dnevne novice vseh krajev, še preden pridejo v časnike. Tako ti mine večer, preden se zavesi, in delo ti gre izpod rok, da ne veš kako. Polagoma bo radio vsaki družini še bolj potreben kakor časopis. Vsak naš dom naj nabavi radio.

**Odrezani od sveta?**

Tolikokrat slišiš na kmetih: »Kaj hočemo, saj smo tako odrezani od sveta...« Čeprav je železniško,

še bolj pa avtobusno omrežje, v zadnjem času po naši zemlji tako razpredeno, da je veselje, je vendar marsikateri kraj res daleč od valovanja in dogajanja življenja po širokem tujem in celo domačem svetu. Kjer pa niti takih prometnih zvez ni, je stvar še slabša. In vendar je radio tisto, kar more zvezati še tako oddaljen kraj ne samo z Ljubljano, ampak z vsem širokim svetom. Radio ne pozna več daljav. Kar se na enem kraju govori, predava, poje, igra, oddaja radio lahko vsemu svetu. Zato si radio nabavljajo vsi tisti kraji, ki čutijo odrezanost od sveta. Radio odpravlja občutek samote, radio prikazuje sveta vrvenje in življenje celo bolj, kot ga more dajati tisti, ki v tem svetu živijo. Zato radio na deželo!

**Zabava v radiu.**

Ne pozabite... Vsako nedeljo se lahko od srca nasmejete. Naš humoristični pisatelj gospod Milčinski vam bere v nedeljo 8. decembra ob pol 6. zvečer spet svoje zabavne zgodbe. Tega naj vaša družina ne zamudi.

**NARODNI GOSPODAR**

**Agrarni pokret v Bolgariji.**

XI.

Trinajsta reforma kmetke vlade je zakon o državni zaščiti in pokroviteljstvu nad zadrugami.

Gospodarski strokovnjaki mnogo razpravljajo o vprašanju, katero kmetško gospodarstvo je bolj napredno, rentabilno in lahko za obdelovanje: malo ali veliko. V državah, kjer obstojata oba tipa kmetkega gospodarstva, veliko gospodarstvo ne samo da ne uniči malega gospodarstva, kakor prorokujejo kabinetski teoretiki marksizma, ampak se že umika malemu gospodarstvu. Malo gospodarstvo je mnogo bolj elastično in vztrajno in kaže za gospodarske strokovnjake presenetljivo veliko sposobnosti za življenje; dokazalo je, da je mnogo rentabilnejše tako z ozirom na brutto-dohodke kakor tudi z ozirom na čisti dobiček.

Toda vse te prednosti malega gospodarstva na Bolgarskem niso prišle v času meščanske vlade do veljave zaradi slabe organizacije kmetkega trga in kmetkega kredita. Napredek malega gospodarstva je bil torej odvisen od pravilne rešitve vprašanja kmet-

**PODLISTEK**

H. von Kleist - Ivan Albrecht:

**Zaroka na St. Domingu.**

(Nadaljevanje.)

Čim je Tončka, ki je s hrepenenjem pričakovala tega trenotka, dospela v svojo čumato in se prepričala, da je mati zaspala, je postavila sliko Matere božje, ki je visela ob njeni postelji, na stol in se s sklenjenimi rokami vrgla prednjo na kolena. V molitvi, polni brezmejnne gorečnosti, je prosila Odrešenika, mienega božjega Sina, naj ji dá poguma in stanovitnost, da se bo mogla izpovedati mladeniču, ki se mu je bila dala v last, zločinom, ki otežujejo njene mlade prsi. Obljubila je, da mu ne bo nič, prav nič zakrila, naj to stane njeno srce, kar hoče, — niti ne namena, neusmiljenega in groznega, s kakršnim ga je včeraj izvabila v hišo. Zaradi korakov pa, ki jih je že napravila za njegovo rešitev, želi, da bi ji odpustil in jo kot svojo zvesto ženo odpeljal s seboj v Evropo. Potlej je vstala in po molitvi čudovito okrepcana zgrabila glavni ključ, ki je odpiral vsa vrata po hiši, in je šla počasi in brez luči po ozkem hodniku, ki je bil speljan sredi hiše, proti tujčevi spalnici. Lahno je odprla sobo in je stopila k njegovi postelji, kjer je počival zajet v globoko spanje. Mesec je obseval njegovo cvetočo obličje in nočni veter, ki je privel v sobo

skozi odprta okna, se je poigraval z lasmi na njegovem čelu. Nežno se je sklonila nadenj in ga, njegov sladki dih vsrkajoč, poklicala po imenu, toda obvladoval ga je globok sen, čegar predmet se ji je zdelo, da je ona. Z njegovih razgretih, drhtečih ustn je večkrat zapored slišala šepetati besedo: »Tončka!« Lotila se je nepopisna otožnost. Ni se mogla odločiti, da bi ga iz raja ljubke domišljije potegnila v globine surove in grenke resničnosti. V gotovosti, da se prej ali slej vsekakor predrami tudi sam, je pokleknila ob njegovi postelji in pokrivala to drago roko s poljubi.

Kdó pa popiše grozo, ki se je par trenotkov za tem polastila njenega srca, ko je s notranjega dela dvorišča začula ropot ljudi, konj in orožja in ko je med tem čisto razločno spoznala glas zamorca Conga Hoanga. Slednji se je bil z vso svojo četo čisto nepričakovano vrnil iz taborišča generala Dessalinesa. Planila je za zavese pri oknu in se skrbno izogibala mesečine, da je ne bi izdala. In že je tudi slišala mater, ki je zamorcu poročala o vsem, kar se je bilo medtem pripelito — in tudi o prisotnosti evropskega begunca v hiši. Zamorec je z zamolklim glasom veleval svojim, naj mirujejo na dvorišču. Vprašal je staro, kje se tujec trenutno nahaja. Nato mu je označila sobo in takoj izrabila priliko, da ga je poučila o čudnem in sumljivem razgovoru, kakršnega je bila glede tujca imela s hčerjo. Zagotavljala je zamorca, da je dekle izdajalka in da je ves načrt, kako se tujca polastiti, v nevarnosti, da izpodleti. Na vsak način je pa-

glavka, — kakor opaža — kakor hitro se je znočilo, smuknila na skrivaj v njegovo posteljo, kjer ždi čisto mirno še do tega trenotka. Če tujec še ni pobegnil, ga brzkoneprav ta hip svari in se pomenkujeta, kako bi se dalo omogočiti beg. Zamorec, ki je bil v gličnih primerih že preizkusil dekletovo zvestobo, je odvrnil, da to pač nič mogoče. In: »Kelly! je divje zaklical: »in Omra! Vzemita vsak svojo puško!« In ne da bi zinil še kako besedo, je odšel v spremstvu vseh svojih zamorcev da se podal v tujčevu sobo.

Ves ta prizor se je tekom malo minut odigral pred njenimi očmi — in Tončka je stala okorela po vseh udih, kakor bi jo bila zadela strela. Hip je mislila na to, da bi tujca predramila. Ali zaradi zasedbe dvorišča je bil zanj deloma sploh vsak beg izključen, deloma ga je že v naprej videla, da bo segel po crožu. Spričo zamorske premoči, bi bila njegova neposredna usoda, da bi podlegel. Res, najstrašnejši obzir, ki ga je morala upoštevati, je bil ta, da bi jo nesrečnež sam imel za izdajalko, ako bi jo to uro zagledal kraj svoje postelje. Mesto, da bi potem poslušal njen svet, bi v besnosti tako obupne zmote čisto brez zavesti zdirjal zamorcu Hoangu v roke. V tem nepopisnem strahu je opazila vrv, ki je, Bog sam vedi, po kakšnem naključju, visela na zapehu na steni. Bog sam, si je mislila, ko ga je potegnila doli, ga je postavila v njeno in prijateljevo rešitev. Vozljala je vzvel na voz in s tem povezala mladeniča na rokah in nogah. Ko je brez ozira na to, da se je gibal in upiral, nategnila oba konca in ju

skega trga in kredita. Obeg vprašanj pa ni bilo mogoče rešiti samo s primernim kapitalom; potrebno je bilo tudi spoznanje in volja do skupne organizacije. Dansko malo gospodarstvo se ima zahvaliti za svojo zmago nad veleposestvom predvsem svojim združnim organizacijam. Po danskem vzoru so se zato ravnali tudi bolgarski kmetijski organizatorji. Vprašanje združništva je eno od najvažnejših socialno-gospodarskih vprašanj našega časa; zanj se ne zanimajo le narodni gospodarji, ampak tudi politiki. Združništvo je vredno posebne pažnje in zato si ga hočemo na kratko ogledati in spoznati njegove glavne oblike.

Navadno se govori in piše o združništvu tako, kakor da bi bilo čisto enotno po svojih zasnovah, ureditvi in cilju. V resnici pa ni tako; po ustroju, delu in ciljih je treba razlikovati tri različne vrste združništva, ki se razlikujejo med seboj in podpirajo vsako drug politični sistem: prvo je kapitalistično-meščansko, drugo državno-marksistično, tretje pa demokratično-agrarno združništvo.

Pri kapitalističnem združništvu igra glavno vlogo kapital, ki odloča pri življenju zadrug. Od posameznih članov se ne zahteva inicijativa, niti gospodarsko in moralno sodelovanje, niti upravna sposobnost; oni, ki vložijo največji kapital, imajo tudi največ pravic in odločajo pri občnih zborih s tem večjim številom glasov, čim večji je od njih vložen kapital. Zato odločajo tudi o upravi in odločajo o življenju društva. Enakopravnosti med člani ni; načelo o svobodnem sodelovanju in svobodi vsakega posameznika v resničnem življenju ni izvedeno. Cilj teh društev je kar največja eksploatacija v korist v njih združenih kapitalistov.

Drugi tip združništva je boljševiški (marksistični), ki ga moremo imenovati državno-prisilno združništvo. Namesto zasebnega kapitala odloča tu državni kapital, ki stoji v službi vladajoče stranke. Cilj tega kooperativizma je, da spravi finance, proizvodnjo in konsum v roke države (vladajoče stranke) in končno uniči zasebno lastnino in pravico osebne svobode. Pravice in interesi posameznika so žrtvovani državi. Načrt in delo

zadrug zasnujejo državni uradniki, ki obenem kontrolirajo zadrug, če izpolnjujejo svoj namen. Člani so pri teh zadrugah le lutke, ki igrajo tako, kakor poveljuje direktor cirkusa. Poleg eksploatacije državnega kapitala se vrši pri teh zadrugah še druga eksploatacija, politična eksploatacija preko državnega aparata, ki zaukazuje državljanom članstvo pri teh zadrugah.

Tretji tip združništva je demokratično-agrarni. Že samo ime kaže, da se v svoji zasnovi razlikuje od zgornjih dveh. Zasnovan je na načelih svobodnega udruženja in enakopravnosti. V razliki od kapitalističnega in boljševiškega združništva stoji tu na prvem mestu namesto kapitala in državnega povelja gospodarsko in moralno delo na temelju svobodnega združevanja zbranih članov. Kapital je le sredstvo, namesto poveljevanja od zgoraj pa stoji svobodna odločitev večine članov. Pri volitvi uprave odloča sposobnost. Pri kapitalističnem in marksističnem združništvu uprave niso odgovorne večini članov; drugače pa je pri tem tipu združništva, kjer je ta odgovornost izvedena do konca. Vsak član je enakopraven z drugim. Cilj tega združništva je kolektiviziranje malih gospodarstev v svrhu njihovega izboljšanja in napredka na osnovi svobodnega udejstvovanja združnikov, uničenje predprav in sebičnosti, iztrebljenje slabih lastnosti pri članih, osvoboditev od izrabljanja in organiziranje ljudi preko skupnih interesov v močno kolektivno organizacijo, zasnovano na solidarnosti, bratstvu in enakopravnosti.

Različen ustroj teh treh tipov udruževanja in različnost njihovih ciljev povzročata ostro borbo med njimi. V tej borbi, ki je prešla iz gospodarstva tudi v politiko, zmaguje demokratični tip, čeprav ima zelo slabe zunanje predpogoje za svoj razvoj. Demokratično združništvo mora voditi težko borbo predvsem v deželah močno razvitih kapitalističnih društev. Veliki kapitali in državna pomoč od strani meščanskih vlad so še danes velika ovira za njegov razvoj in napredek. Vendar pa doseže velik uspeh nad kapitalizmom s tem, da ga izloči iz gospodarskega življenja svoje države in da ga prisili, da s svojimi

karteli poskuša dobiti primerno polje za udejstvovanje v drugih državah, ki so na nizki stopnji kulture in združne organizacije. V sovjetski Rusiji pa je bila borba med državnim in svobodnim združništvom še bolj ostra; tu je bila svobodnemu združništvu prepovedana pravica do obstanka. Pri tem ni odločala samo moč kapitala, ampak tudi državni pritisk (razpuščanje zadrug). Tudi tu pa zmaguje demokratični duh, ki ga zastopa ruski kmet. Svobodne zadrug ne samo niso propadle pod državnim pritiskom, ampak so celo dosegle, da jim je boljševiška vlada priznala zakonitost. (Nadaljevanje prihodnj.)

## Gnojenje sadnega drevja.

V predzadnji številki sem opisal snaženje sadnega drevja. Sedaj, ko je sadno drevje temeljito osnaženo, poškopljeno z arborinom in debela namazana z apnenim beležem, se bomo še toliko potrudili, da mu bomo pognojili.

Preden pa začnemo z gnojenjem samim, pograbljimo vse listje, ki je odpadlo z drevesa, ga globoko zakopljemo ali pa sežgimo, da na ta način uničimo vse škodljivce, ki se nahajajo v listju, katerih gotovo ni malo.

Posebno v dobrih sadnih letinah kot so bile letos ponekod, porabi drevo velike množine hranilnih snovi in če hočemo, da bo nam drevje redno rodilo, mu moramo te hranilne snovi vrniti oziroma dodati v obliki gnoja. Sadno drevje na večkrat pognojeno zemlji bo rastle čvrsteje, nam bo dalo glede kakovosti boljši pridelek in bo gotovo odpornejše tudi za razne bolezni. Sadnemu drevju gnojimo lahko na več načinov in tudi z različnimi gnojili. Najbolj enostavno gnojenje je, da raztrosimo gnoj pod kapom krone ter ga primerno globoko podkopljemo. Gnojimo lahko tudi tako, da skopljemo pod kapom krone, kjer se nahaja največ sesalnih korenin, 1/2 m širok in 30 cm globok jarek, v ta jarek spravimo gnoj ter ga spet zasipljemo. Ne smemo pa kopati preglobokih jarkov, ker bi se gnoj ne mogel razkrajati vsled pomanjkanja zraka. Z gnojnico gnojimo navadno spomladi ob času cvetja, najdalje do julija, pozneje pa ne več,

pritrnila vsakega na eno skončnico, mu je vesela, da je obvladala trenotek, dahnila poljub na ustna in hitela nasproti zamorcu Hoangu, ki je že rožljajal po stopnicah.

Zamorec, ki je starkinem poročilu, v kolikor se je tikalo Tončke, še vedno ni nič verjel, je ostal, ko jo je zagledal stopiti iz označene sobe, z vso čredo bakelj in oboroženih ljudi iznenaden in zmeden na hodniku. Kriknil je: »Nezvesta verolomnica!« Ko se je okrenil proti Babekani, ki je napravila par korakov dalje proti tujčevim vratom, je vprašal: »Ali je tujec pobegnil?« — Babekan, ki je našla vrata odprta, ne da bi bila pogledala noter, se je kakor besna vrnila in kriknila: »Propalica! Mala ga je, da se nam je izmuznil! Hitite in zasedite izhode, predno dospo na odprto polje!« »Kaj pa je?« je vprašala Tončka in z izrazom začudenja pogledavala starca in zamorca, ki so ga obkrožali. »Kaj da je?« je odvrnil Hoango, pa jo je zgrabil za prsi in jo vlekel v sobo. »Kaj besnite?« je kriknila Tončka in pahnila od sebe starca, ki je kar olesenel ob pogledu, kakršen se mu je nudil. »Tu leži tujec. Jaz sem ga povezala v posteljo. In tako mi nebes! ni to najslabše dejanje, ki sem ga storila v življenju!« Ob teh besedah mu je obrnila hrbet in sedla za mizo, kakor da joče. Stari se je obrnil k materi, ki je vsa zmedena sedela ob strani, in je dejal: »Joj, Babekan, s kakšno bajko si me varala?« »Hvala Bogu,« je dejala mati in v zadregi preiskovala vrv, ki je bil z njo povezan tujec. »Tujec je tu, najsi tudi zveze v celoti prav nič ne raz-

umem.« Zamorec je vtaknil meč v nožnico, stopil k postelji in vprašal tujca, kdo je, odkod prihaja in kam potuje. Ker pa slednji med krčevitimi napori, da se reši vezi, ni spravil iz sebe nič drugega, nego trpko bolelino: »Oh Tončka! Oh Tončka!« je povzela besedo mati. Pojasnila mu je, da je to Švicar, po imenu Gustav pl. Ried, in da prihaja s celo rodbino evropskih psov, ki se trenutno skrivajo po gorskih votlinah ob galebem jezuru, z obrežja Fort Dauphin. Hoango, ki je videl, kako dekletu glavo otožno naslanja na roke in sedi, je stopil k njej in jo nazival svojo ljubo deklico. Trepljal jo je po licih in ji prigovarjal, naj mu oprostí prenaglano sumničenje, kakor ga je bil izrekel. Starca, ki je tudi stopila pred dekletu, je majaje z glavo, uprla roke v bok in vprašala, čemu je neki tujec z vrvjo privezala na posteljo, ko vendar ni čisto nič slutil nevarnosti, v kakršni se je nahajal. Tončka se je hipoma obrnila k materi in od bolečine in srda res ihtela, odvrnila: »Ker ti nimaš ne oči ne ušes! Ker je čisto dobro razumel nevarnost, ki je visel v njej! Ker je hotel pobegniti! Ker me je prosil, da bi mu pripomogla k begu! Ker se je bil zarotil zoper tvoje lastno življenje in bi bil zjutraj tudi izpeljal svojo namero, da ga nisem spečega povezala!« Stari je ljubkoval in pomirjeval deklico in ukazal Babekani, naj molči o tem. Poklical je par strelcev s puškami, da bi takoj izvršili na njem zakon, ki mu je zapal tujec. Babekan pa mu je skrivaj zašepetala: »Za božjo voljo, Hoango, nikar!« — Potegnila ga je na stran in mu pojasnila, da

mora tujec sestaviti povabilo, s katerim bi izvabili v naselbino rodbino; kajti v gozdu bi bil boj z njo izpostavljen mnogoterim nevarnostim. — V premišljevanju, da rodbina brčkone ne bo neoborožena, je Hoango pritrnil temu predlogu. Ker je bilo prekasno, da bi mu dogovorjeno pismo znala pisati sedaj, je postavil dve straži pri belem beguncu. Ko je zaradi varnosti še preiskal vrv in poklical par ljudi, da jo zategnejo bolj na tesno, ker se mu je zdela prerahlo zavezana, je z vsem svojim tropom ostavil sobo. Polagoma je drug za drugim vse odšel počivat.

Tončka pa, ki je starcu le na videz voščila lahko noč, ko ji je še enkrat dal roko, in legla v posteljo, je spet vstala, čim je bilo v hiši vse mirno. Skozi zadnja vrata za hišo se je splazila na plano in z najdivnejšim občutom v srcu bežala po poti, križajoči veliko cesto, proti kraju, od koder bi morala priti rodbina gospoda Strömlija. Pogledi, polni zaničevanja, s kakršnimi jo je bil s postelje ošinil tujec, so ji v boli kakor meč presunili srce. Občutje vroče bridkosti se je pomešalo v nje- no ljubezen napram njemu. Zmagoslavno se je radovala ob misli, da utegne v tem početju, namenjenem njegovi rešitvi, sama umreti. Iz bojazni, da ne bi zgrešila rodbine, se je postavila k deblu neke pinije, koder bi rodbina, ako je povabilo sprejela, morala priti mimo. Komaj je tudi res šinil na obzor prvi svit jutranjega somraka, ko je bilo že čuti izpod drevja v gozdu semkaj iz dalje glas Nankya, dečka, ki je bil tropu za vodnika.

(Nadaljevanje prihodnj.)

ker nam gnojenje z gnojnico ovira zoritev lesa. Z gnojnico gnojimo tako, da si pod drevesom v primerni razdalji naredimo več lukenj in jo vlivamo v te luknje. Ako imamo kompost, bomo gnojili enako kot s hlevskim gnojem.

Z dobrim uspehom gnojimo sadnemu drevju lahko tudi z umetniki gnojili. Imamo dušična (apno dušik, čilski soliter), kalijeva (40% kalijevo sol, kajnit) in fosfatna (Thomasovo moko, superfosfat in kostno moko) umetna gnojila. Množina gnoja, s katerim bomo gnojili sadnemu drevju, je odvisna od velikosti in starosti dreves, ter od lastnosti zemlje. Slabemu drevju moramo dati vse hranilne snovi in sicer sedaj v jeseni lahko gnojimo s Thomasovo žlindro in 40% kalijeve soli in 50—70 g Thomasove žlindre), spomladi pa s čilskim solitrom, kajti ta učinkuje hitreje (30—40 g na 1 m<sup>2</sup>). Navedena gnojila potrosimo pod krono drevesa in podkopljemo. Dobro kalijevo gnojilo je tudi lesni pepel, posebno na težki glinasti zemlji. Zelo važno gnojilo je tudi apno, kajti ono razkrajja v zemlji razne rudnine in dovaja zemlji mnogo hrane. Ako gnojimo z apnom, moramo gnojiti tudi z drugimi gnojili, ker bi se drugače zemlja prehitro izčrpala. Z apnom gnojimo na težki glinasti zemlji (na 1 m<sup>2</sup> ¼ do ½ kg žganega apna).

Kljub temu, da se dandanes že toliko piše, se vrše razna predavanja in tečaji o oskrbovanju zadnjega drevja, ter se gre edino le za dobrobit sadjarja in posestnika samega, vendar je še premnogo sadonosnikov pri nas res skrajno zanemarjenih, ki izgledajo bolj kakor gozdovi ne pa kot sadni vrtovi. In če pravim enemu takemu sadjarju - posestniku skrajno zanemarjenega sadonosnika: Čujte, dajte osnažiti malo vaše drevje, pognojite mu in videli bode, da vam bo boljše rodilo in dalo lepši sad, mi pravi, češ, zakaj bi sadnemu drevju gnojil, zakaj ga snažil in škropil, saj mi tudi tako rodi, a gnoj spravim na polje, oziroma v vinograd. Ko bi si vsaj enkrat tak sadjar, kateremu ni mar za gnojenje in snaženje sadnega drevja, oglel tisti sadonosnik, ki je leto za letom temeljito osnažen, poškopljjen z arborinom in večkrat pognojen, ter si ob času sadne letine oglel tudi sadje v takem skrbno negovanem sadonosniku ter ga primerjal s sadjem iz svojega zanemarjenega sadonosnika, dvomim, da bo še kedaj rekel, da sadnega drevja ni treba snažiti in ne gnojiti! In tudi vsak sadni trgovec, ki bo prišel v tak zanemarjen sadonosnik ter bo videl tamkaj slabo, bolj drobno in nenakomerno sadje, gotovo ne bo tega sadja tako plačal, če ga bo sploh vzel, kot onega, ki je iz skrbno negovanega sadonosnika, kajti to sadje je gotovo lepše, zdravo in enakomerno ter na vsak način tudi več vredno, katerega ne bo nikoli preveč in se nam ni treba bati, da takega sadja ne bi mogli prodati, dočim se nam to pri slabem sadju lahko zgodi.

In s tem, da smo to sadje boljše prodali, bodo gotovo vsi stroški, ki smo jih imeli s snaženjem in gnojenjem sadnega drevja, obilno plačani.

Sadjarji, poskusite, tudi vsi tisti, ki še niste osnažili in gnojili svojih sadonosnikov, osnažite še tekom tega meseca vsaj par dreves, jih poškopljite z arborinom, debela namažite z apnenim beležem ter jih pognojite bodisi s hlevskim ali umetnim gnojem in uspeh vam ne bo izostal, videli bode, da je res tako in Vaš trud bo bogato poplačan!

Franjo Fistrovič, ekonom,  
Ljutomer.

**Izvoz pšenice in koruze iz Jugoslavije.**  
»Trgovski list« poroča, da je bilo izvoženih v tekočem letu iz Jugoslavije do 1. decembra 54.000 vagonov pšenice. Preostalo bi za izvozne namene kvečjemu še 10.000 vagonov, kojih izvoz se bo izvršil v tekočih tednih. Poleg pšenice so eksportirali doslej iz Jugoslavije okoli 24.000 vagonov koruze.

Kdaj je vino iz kupljenega grozdja zavezano trošarini. Na konkretno vprašanje je ministrstvo za finance z odlokom z dne 4. oktobra 1929, br. 91.580, pojasnilo, da vino, katero dobijo osebe, ki niso trgovci z alkoholnimi pijačami ali točilci pijač, iz kupljenega grozdja ni zavezano trošarini na vino, ako te osebe tako vino porabijo za domačo potrebo. Ako ga pa prodajo ali odvojijo na katerikoli način (prodaja, darilo, zamena itd.), morajo na prodano vino plačati trošarino.

### Tržne cene v Ljubljani

dne 2. decembra 1929.

Govedina: V mesnicah po mesu: I. vrste 22 Din, II. vrste 20 Din. Na frgu: 1 kg govejega mesa I. 18 do 20, II. 16 do 18, III. 12 do 16 Din.  
Telefina: 1 kg telečjega mesa I. 24 do 25 Din, II. 20 do 22 Din.  
Svinjina: 1 kg praščjega mesa I. 25, II. 22 do 24, jeter 15 do 20, ledic 25 do 30, glave 8 do 10, parkljev 6, slanina 22 Din.  
Drobnica: 1 kg koštrunovega mesa 14 do 15, jagnicline 18 do 20 Din.  
Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. 8, II. 6 Din.  
Klobase: 1 kg svežih kranjskih 35, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 50, prekajene slanina 25 do 30 Din.  
Peruhina: Piščanec majhen 15, večji 20, kokoš 25, pečelin 25, raca 25, domači zajec, manjši 8, večji 12 Din.  
Divjačina: Divji zajec 45, poljska jerebica 15, gozdna jerebica 25 Din.  
Ribe: 1 kg karpa 25, ščuke 35, postrvi žive 80, mrlice 60, klina 20, mreže 15, pečenke 10 Din.  
Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2-50 do 3, 1 kg surovega masla 36 do 40, čajnega masla 44 do 52, masla 40 do 44, bohinskega sira 34 do 40, sirčka 8 do 10, eno jajce 1-75 do 2 Din.  
Pijače: 1 liter starega vina 16 do 22, novega vina 14 do 16, 1 vrček piva 4-50, 1 steklenica piva 5-50 Din.  
Kruh: 1 kg belega 4-50, črnega 4-20, rženega 4-20 Din.  
Sadje: 1 kg jabolka I. 5, II. 4, III. 3, hrušk I. 8, II. 6, III. 5, 1 kg rožičev 10, 1 kg fig 12, orhrov 10, luščnih orhrov 24, suhih češpelj 8, suhih hrušk 6 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 72 do 76, Santos 46 do 48, Rio 32 do 40, pražene kave I. 90 do 100, II. 70 do 80, III. 56 do 60, kristalnega belega sladkorja 12, sladkorja v kockah 14, kavne primesi 18, riža I. 10, II. 8, 1 liter namiznega olja 18, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-50, 1 kg soli debele 2-50, 1 kg soli mlete 2-75, celega popra 70, mletega popra 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 60, 1 liter petroleja 7-50, 1 kg testenin I. 10, II. 9, pralnega luga 3-75, čaja 80 Din.

Mlevski izdelki: moka št. 0 na debelo 370 do 375, na drobno 4, moka št. 2 na debelo 345 do 350, na drobno 3-75 Din, 1 kaša 5, ješprenja 6, ješprenjčka 10, otrobov 2-50, koruzne moke 4, koruznega zdroba 4-50, pšeničnega zdroba 5, ajdove moke I. 6, ržene moke 4-50 Din.

Žito: 100 kg pšenice 245, rži 230, ječmena 120, ovsa 200, koruze 190, ajde 230, fižola ribničana 435, fižola prepeličarja 500, 1 kg graha 8, leče 10 Din.

Kurivo: 50 kg premoga 30, 1 tona premoga 450, 1 kub. meter trdih drv 175, mehkih drv 90 Din.

Krma: 100 kg sladkega sena 125 polsladkega sena 160, kislega sena 75, slame 50 do 75 Din.

Zelenjava in gobe: 1 kg glavnote solate 6, poznega zelja 0-30, rdečega zelja 3, kislega zelja 3-50, ohrovtja 1, karfijol 8, čebule 2, česna 10, krompirja 0-75, repe, 0-25, kisle repe 2-50 Din.

Ljubljanski živinski sejem (4. decembra t.l.). Na sejem je bilo prignanih 289 konj, 130 volov, 79 krav, 13 telet in 284 praščikov za rejo; prodanih je bilo 60 konj, 42 volov, 32 krav, 10 telet in 160 praščikov. Sejem je bil precej živahen. Iz značnega dogona je razvidno, da je ponudba precejšnja, kar je tudi povzročilo, da so cene goveji živini nazadovale za 25 do 50 par pri kg. Za kg žive teže se je plačevalo (v oklepajih cene zadnjega sejma): voli I. 10 Din (10-25), voli II. 9 Din (9-50), voli III. 8 Din (8-50), krave debele 5-50—7 Din (6—7), krave klobasarice 3—4-50 (3-50—5), teleta 12-50—14 Din (13—14-50).

Izšla je  
Blasnikova

## Velika Pratika

za navadno leto 1930  
ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine narke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na mence, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Stajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Juljski Benečiji; — pregled o koncu brestovi živine; — tabelo hektarov v orah; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku  
**tiskarni J. Blasnika nasl.  
d. d. v Ljubljani.**

Double, modni kam-  
garn, športni ševjot  
za fine moške oblake in suknje  
Velika izbira, ugodne cene  
**R. Miklauc, Pri škofo**  
LJUBLJANA  
Lingarijeva ulica - Medar-  
ska ulica - Pred škofijo

Za jesensko in zimsko  
gnojenje priporočamo

## Thomasovo žlindro

vedno v zalogi pri

**EKONOM**, osred. gosp. zadruga  
v Ljubljani

Kolodvorska ul. 7.

Velour, sukno in pliš  
za damske plašče  
velika izbira, nizke cene  
**R. Miklauc, Pri škofo**  
LJUBLJANA  
Lingarijeva ulica - Medar-  
ska ulica - Pred škofijo



Najboljši in najtrpežnejši  
šivalni stroji  
in **KOLESA** so  
**GRITZNER**  
in **ADLER**  
za dom, obri in industrijo,  
v raznih opre mah  
Istotam švicarski  
pletilni stroji **DUBIED**  
Pisalni stroji **URANIA**



Ugodni plačilni pogoji. — Večletna garancija.

Tovarniška zaloge:

**JOSIP PETELINC**  
**LJUBLJANA**, blizu Prešernovega  
spomenika ob vodl.

### »JAVA« pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna. Zahtevajte jo pri vseh trgovcih! Razpošiljamo jo tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če se denar naprej pošlje, ali pa po povzetju za 75 Din. Povzete je 5 Din dražje. Poštnino plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju »Java« pšenične kave je kot darilo pridejana lepa skodelica za kavo: Kdor pošlje 2 Din v znak, dobi vzorec 100 g »Java« pšenične kave poštino prosto. Sprejmemo za vsak večji kraj zastopnika. — Pržiona kafe »Java« k. d., Beograd, Lomina ul. 11/ž.

**Fabiani & Jurjovec**  
Ljubljana, Stritarjeva ulica 5



— Velika zaloga —  
**SUKNENEGA BLAGA**  
za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih rut in šerp. Krojači in šivilje, pišite po vzorci!

## »ILOVAC«

Tvornica glinastih  
strešnikov in opeke

Fröhlich & Bichler

Karlovac



Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke.

Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov kakor tudi ploščice za tlake. Posebno se priporočajo falcovan in dvakrat falcovan strešniki v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Kvaliteta zidne in strešne opeke je strokovnjaško priznana, kot najboljša v državi.

Dobavlja se franco na vsako postajo.

Generalno zastopstvo za Slovenijo: **»EKONOM«** Ljubljana  
Kolodvorska 7

### Gotove obleke in površne suknje!

Da ustrežem mojim odjemalcem in jih obvarujem nepotrebnih potov in stroškov, sem upeljal nov način prodaje oblačilnega blaga. Vsak, kateri nima svojega krojača, ali ni z njim zadovoljen, lahko pri meni izbere blago - in dobi v 6 dneh zgotovljeno obleko po najnovejši modi, ali pa po svojem okusu. Cena gotovi obleki bo cenejša, kot povsod drugod, za to jamčim. Jamčim pa tudi za dobro izdelavo in dobro podlogo!

— Upeljal sem tudi vse vrste usnja - po znižani ceni. — Pridite in prepričajte se pri

**Ivan A. Grosek**, trgovina z mešanim blagom, Trebnje.

## Gospodarji! Gnojite z APNENIM DUŠIKOM

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o uporabi in množini, rentabilnosti kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

**TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.**

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUSE«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil.

**Pred nakupom** moških zimskih oblačil  
si oglejte velikansko zalogo  
v konfekcijski industriji  
**Josip Ivančič, Ljubljana**

Dunajska cesta 7

Lastni ročni izdelki!

Cene brez konkurence!

## ČREVA



sortirana v vseh poljubnih debelinah, za vse različne klobase, krvave, jetrne in mesene, za salame i t. d.,

imam na zalogi po na novo znižanih cenah  
**Trgovcem in večjim odjemalcem**  
**morem nuditi primeren popust**

Priporočam se vsem svojim dosedanjim odjemalcem in vabim nove interese, da si ogledajo zalogo

**BERGMAN JOSIP**, trgovina črev na  
LJUBLJANA, Poljanska cesta 85-87

Nabirajte naročnike za Kmetijsko Matico!

•Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu  
**KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM**

Račun poštna hranilnica št. 14.257 REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO Brsojav: »Kmetiški dom« Telefon 209

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%,  
pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG - 25.000.000 DINARJEV  
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačno poštno položnico za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitve obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvu, na vključbo in proti sestavi premijskih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12% in od 3 — 4%, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12%.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, priliclje, poleg stolne cerkve.